

УДК 821.161.2.09(092)

Яскрава зоря з Підлісся

Літературний календар "Заграва" своєчасно сповістив українську спільноту про 200-літній ювілей класика української літератури Маркіяна Шашкевича — 6 листопада 2011 року. Він увійшов в історію української культури на-самперед як поет, духовний просвітител, натхненник національного пробудження Галичини.

Народився Маркіян Шашкевич 6 листопада 1811 року в селі Підлісся на Золочівщині у сім'ї священика. Освіту здобув у Львівській та Бережанській гімназіях, а потім у Львівській духовній семінарії. Разом з друзями-однодумцями І. Вагилевичем і Я. Головацьким створили гурток "Руська Трійця" і видали в 1837 р. першу книжку-альманах українською мовою "Русалка Дністрова".

Ім'я Маркіяна Шашкевича прозвучало так велично на нашій Галицькій Україні тому, що він перший українець-патріот, який на початку XIX століття повалив стовпи відступництва і застою. Організував і об'єднав гурток прогресивної молоді, здатний на справжню патріотичну, національну справу, був натхненником видання першої книжки, виголошував у церкві перед громадою проповіді рідною українською мовою, уклад першу українську читанку на західноукраїнських землях і перший вказав на те, що ми, українці, — окремих народ, одне живе тіло, одна велика душа.

Прожив отець Маркіян тільки 32 роки. Помер 2 серпня 1843 р. в селі Новосілки (тепер Буський район), там і був похований на сільському цвинтарі. Через 50 років (у 1893 році) з ініціативи "Просвіти" був перепохований на Личаківському кладовищі у Львові.

Львівщина активно вшановує ювілей письменника і публіциста отця Маркіяна Шашкевича. З цією метою оновлені експозиції музею-садиби письменника у селі Підлісся та літературного музею "Русалка Дністрова" у Львові. В селі Новосілки Буського району встановлено пам'ятник будителю Галичини, в селі Нестаничі Радеківського району відкрито музей-садибу отця Маркіяна.

Успішно реалізовано інтелектуальні заходи у Львові, Бориславі, Дрогобичі, зі змістовними розповідями виступали такі особистості, як лауреат Шевченківської премії Роман Лубківський, професор Михайло Шалата, а також вчені Інституту українознавства ім. Івана Крип'якевича НАН України.

Одним із перших до відзначення ювілею долучився колектив Золочівської бібліотечної системи. На Дні фахівця-бібліотекаря були заслухані реферати про творчий доробок поета, декларувалися присвячені йому вірші.

В читальному залі проведено розгорнуту книжково-ілюстративну виставку "Маркіян Шашкевич і Золочівщина".

Читачі мали змогу вибрати твори письменника і літературу про нього, красномовні видання. На Шашкевицьких читаннях розглянуті такі теми: "Маркіянове поле творчості", "Вінок Маркіянові Шашкевичу", "До Маркіяна на розмову"; усні альманахи: "Згадаймо пророка Галицького", "Сторінки поетичної Шашкевичіани", "Руська Трійця: М. Шашкевич, І. Вагилевич, Я. Головацький".

У Буському районі громадськість і місцева влада провели низку заходів із відзначення ювілею М. Шашкевича. Зокрема, відбулися презентації книжкових полиць "Отець Маркіян Шашкевич і Бущина", випуск пам'ятних листівок, поетично-пісенний вернісаж "Шашкевичів край".

Пожвавилось відвідування Стрийської центральної міської бібліотеки імені Маркіяна Шашкевича. При великій аудиторії відбувся вечір зустрічі з лауреатами премії М. Шашкевича В. Романюком, М. Якубовською, І. Вовк, О. Лозовою. Резонансними стали передачі місцевого телебачення про письменника, радіоальманах "Творча спадщина М. Шашкевича — керманіча "Руської Трійці", вечір пам'яті "Храм душі Маркіяна Шашкевича".

Характерним є те, що бібліотекарі одночасно популяризують твори сучасних письменників, а тому відвідувачів інформують про новинки книжкового ринку. Тут відчутна допомога філії письменницької організації "Хвилі Стрия", редакторів видавництва "Щедрик".

У Бродівському педагогічному коледжі імені Шашкевича урочиста академія проходила в атмосфері святкування та нагадування про те, ким був і що зробив М. Шашкевич. Театралізоване дійство "Вода для спраглих" у виконанні викладачів та студентів коледжу представило усе подвижницьке життя письменника. Ця вистава була надзвичайно цікавою, адже коротко і по-мистецьки було показано основні моменти життя М. Шашкевича.

Пустомитівська ЦБС розробила низку заходів щодо відзначення ювілею Маркіяна Шашкевича: організувала в читальному залі книжкову виставку "Майстер художнього слова" з переглядом літератури, провела дні інформації, літературні години "Хотів для України жити", підготувала до друку пам'ятку-персоналію "Талановитий поет, патріот і гуманіст М. Шашкевич", туристичну екскурсію для працівників бібліотеки до літературно-меморіального музею в с. Підлісся Золочівського району.

Величний хрест, що вже понад століття стоїть на Підгорецькій горі, є символом невмирущої пам'яті про того, хто так багато зробив для нашого краю, для Галичини, для України — Маркіяна.

Шашкевицькі місця охоче відвідують шанувальники красного письменства. У свій час Олесь Гончар зауважив, що кожен, хто опиняється на цій землі, пов'язаний з іменем нашого славного народного поета, відчуває глибоке хвилювання.

Разом з просвітянами мені неодноразово доводилось відвідувати Шашкевицькі місця — це позитивний заряд в утвердженні патріотичного духу, любові до рідної мови, вірного служіння Богу і Україні.

Шана до Маркіяна Шашкевича не знає меж, слово його стало всенародним. Так само, як і його сподвижники по "Руській Трійці", які в тяжкий час відстояли те найдорожче, що є в духовних цінностях нашого народу, М. Шашкевич заслуговує на безмежну повагу.

*Мирон Сташків,
бібліотекознавець, красномовець,
заслужений працівник культури України*

Надійшла в редакцію 9 листопада 2011 року